

Jászay-Kis Tünde: A TRIPS RÖVID TÖRTÉNETE, A TRIPS ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ KAPCSOLATA

Bevezetés

Az elmúlt év számos évfordulót, ünnepelni valót tartogatott számunkra. Ilyen volt például az ENSZ megalakulásának 75. évfordulója, de 30. születésnapját ünnepelte a TRIPS Agreement (továbbiakban úgyis mint. Egyezmény) is. Bevezetése óta a világ különböző országaiban jelentős hatással volt az intellektuális tulajdonjogok védelmére és a nemzetközi kereskedelemre. Az évforduló alkalmából gyakran tartanak konferenciákat és rendezvényeket, amelyek célja, hogy áttekintsék a TRIPS megállapodás hatásait, kihívásait és jövőbeli irányait és felhívják a figyelmet a szellemi tulajdon kiemelt szerepére.

A jelen publikáció célja a TRIPS rövid történetének bemutatása, az Egyezmény tartalmi elemeinek vázlatos ismertetése, és az Európai Unió Egyezményéhez történő csatlakozási-jogi problémáinak a felvázolása, végezetül pedig az Európai Bíróság egyes jogeseteinek az ismertetése.

A TRIPS meghatározása

A TRIPS (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights) a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás, amely a Világkereskedelmi Szervezet (WTO) keretein belül jött létre. Ez az egyezmény az intellektuális tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásaival foglalkozik. A TRIPS megállapodás célja, hogy harmonizálja az intellektuális tulajdonjogok védelmét a különböző országok között, és biztosítsa, hogy a jogtulajdonosok védve legyenek a nemzetközi kereskedelemben.

A TRIPS rövid története

A TRIPS rövid történetének ismertetéséhez egészen 1947-ig kell visszamenni az időben, amikor is Genfben megalakult az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (GATT), amelynek

célja volt a világkereskedelmi verseny liberalizálásán keresztül a tisztességes és stabil verseny biztosítása.¹

Már a GATT egyezmény is említést tett a szellemi tulajdon védelméről, azonban átfogó rendelkezések nem születtek rá vonatkozóan.

A tőkés országok hamar felismerték, hogy a szellemi tulajdonban gazdasági potenciál rejtőzik, amit védeni kell, ezért az uruguayi fordulót megelőzően Tokióban (1973–1979) már javaslatot terjesztettek elő a hamisított áruk kereskedelmére vonatkozóan és a hamisított áruk behozatalának visszaszorítására, de a tárgyalópartnerek eredményt nem értek el.

Az 1980-as években egyre érzékelhetőbbé vált a nemzetközi egyezmények liberalizációs folyamata és a világkereskedelmi korlátok további lebontása egyre sürgetőbbé vált a gazdasági érdekek miatt. A szellemi alkotások tekintetében a tárgyalásokat az a körülmény is sürgette, hogy a fejlett országokban előállított termékeket a fejlődő országokban előállított olcsó, hamisított termékekkel helyettesítették, ami gazdasági szempontból veszteséget jelentett a fejlett országoknak.

1982. novemberében, a GATT-tagok genfi miniszterei újabb tárgyalásba kezdtek, amely ugyan kudarcba fulladt, de az itt kidolgozott munkaprogram adta a később „Uruguay forduló” néven elhíresült megállapodás kiinduló pontját.

A több éven keresztül kidolgozott, kereskedelmi megállapodásokat felülvizsgálták és kiterjesztették a szellemi tulajdon és szolgáltatások, valamint a mezőgazdasági és textiliipari termékekre is.

A tanácskozás konszenzussal zárult 1986-ben és ennek eredményeképpen született meg a Punta del Este-i nyilatkozat.²

Az Uruguayi forduló (1986-1993) záróokmányaként Marrakeshben többoldalú kereskedelmi megállapodások eredményeként született meg a WTO Egyezmény. A megállapodást 1994-ben, a Marrakeshi Megállapodás keretein belül fogadták el. Az egyezmény záróokmányának 1.C mellékletében pedig a Szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás, azaz a TRIPS került rögzítésre.³

¹ <http://ecopedia.hu/gatt>, felhasználás ideje: 2025. 03.31.

² https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact5_e.htm, felhasználás ideje: 2025.03.31.

³ Ez a megállapodás tartalmazza a GATT jogutódjaként, nemzetközi szinten jogi személyiséggel rendelkező WTO létrehozását (1995.) is. A megállapodás a WTO alapító okirata is volt.

A TRIPS-egyezmény fejezetei

A megállapodás eredményeként egy több ezer oldalas dokumentum született, amely 9 fejezetre tagolódik:

Bevezetés a TRIPS-egyezménybe,

II, Szerzői jogok és kapcsolódó jogok,

III. Védjegyek,

IV. Földrajzi jelzések,

V. Szabadalmak,

VI. Integrált áramkörök ipari tervei és elrendezési tervei,

VII. Nem nyilvános információk, tisztességtelen verseny és versenyellenes gyakorlatok,

VIII. Végrehajtás,

IX. Viták megelőzése és rendezése.⁴

A TRIPS-egyezmény öt „széles” területet fed le:

- a multilaterális kereskedelmi rendszer általános rendelkezéseinek és alapelveinek hatása a nemzetközi szellemi tulajdonra,
- a szellemi tulajdonjogok minimális védelmi normái, amelyeket a tagoknak biztosítaniuk kell,
- a tagoknak milyen eljárásokat kell biztosítaniuk e jogok érvényesítésére saját területükön,
- a szellemi tulajdonnal kapcsolatos viták rendezése a WTO tagjai között
- különleges átmeneti rendelkezések a TRIPS-rendeletek végrehajtására. ⁵

Alapelvek

A TRIPS megállapodásban alapelveként került rögzítésre a nemzeti elbánás elve, a legnagyobb kedvezményes elve és a kiegyensúlyozott védelem.

⁴ https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/ta_modules_e.htm, felhasználás ideje: 2025.03.31.

⁵ https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm7_e.htm, felhasználás ideje: 2025.03.31.

A nemzeti elbánás elve azt jelenti, hogy az egyezményt aláíró tag állampolgárai számára a saját állampolgárainak nyújtottnál nem kevésbé előnyös elbánást köteles nyújtani. ⁶

A legnagyobb kedvezményes elve azt jelenti, hogy „a tag bármely másik tagország vállalkozásainak feltétel nélkül köteles biztosítani legalább azt a kedvezményes elbánást, amelyet a saját vagy bármely más ország vállalkozásainak megad.”⁷

A kiegyensúlyozott védelem elve akkor valósul meg, ha a szellemi tulajdon által mind a szellemi terméket felhasználó, mind pedig a szellemi tulajdon feltalálója egyaránt hasznot tud elérni.

A szellemi tulajdonjogok csoportosítása

A szellemi tulajdonjogok csoportosítása során általában kettő nagy területet különböztetnek meg: az egyik a szerzői jog és a szerzői joggal kapcsolatos szomszédos jogok, a másik az ipari tulajdon.

A szerzői jog alá tartoznak pl. az irodalmi, művészi, zenei alkotások, de sorolandók a számítógépes programok, matematikai műveletek is.

A szerzői joggal kapcsolatos szomszédos jogok fogalma azt jelenti, hogy ez a jog nem szellemi tulajdon létrejöttéhez tartozik, hanem ennek a szellemi tulajdonnak a sokszorosításához, sugárzásához, rögzítéséhez kapcsolódik.⁸ Ezek a jogok az előadó művészeket vagy a hangfelvételek előállítóit vagy a rádió-és televízió szervezeteket védik.⁹

Az ipari tulajdon csoportba tartoznak a találmányok, amelyeket szabadalommal védenek, annak érdekében, hogy a technológiai transzfert elősegítse.

⁶ https://eta.bibl.u-szeged.hu/942/2/EFOP343_AP6_Vilgazd_5fejezet_UdvariB_20181031_olvasolecke.pdf, felhasználás ideje: 2025.03.31.

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/wto-agreement-on-trade-in-services.html?fromSummary=07>, felhasználás ideje: 2025.03.31.

⁸ Benárd Aurél és Tímár István: A szerzői jog kézikönyve Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1973. 43 - 44. old.

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:l26053>

Ezen csoporton belül további két nagy alcsoport található; az egyik a védjegyek, földrajzi megjelölések, a másik alcsoport pedig az egyéb kategória, amelybe a tervezés, fejlesztés, innováció eredményeinek a védelme tartozik.

A TRIPS megállapodásban a szellemi tulajdon megvédéséhez minimum szabályokat kellett alkotni, amelyeket minden tagállam be tud tartani.

A kiinduló pontot a [Szellemi Tulajdon Világszervezete \(WIPO\)](#) főbb nemzetközi szerződéseinek kötelezettségei adták, figyelemmel arra, hogy ezek már a WTO létrejötte előtt is léteztek. Az ipari tulajdon vonatkozásában a Párizsi egyezmény, az irodalmi és művészi tevékenységek körében a Berni egyezmény volt a kiinduló pont.

Az 1883-ban elfogadott Párizsi Egyezmény a legtágabb értelemben vett ipari tulajdonra vonatkozik, ideértve a [szabadalmakat](#), [védjegyeket](#), [ipari mintákat](#), használati mintákat, szolgáltatási védjegyeket, kereskedelmi neveket, [földrajzi jelzéseket](#) és a tisztességtelen verseny visszaszorítását. Ez a nemzetközi megállapodás volt az első jelentős lépés annak érdekében, hogy segítse az alkotókat abban, hogy szellemi alkotásaikat más országokban védjék.

Az 1886-ban elfogadott Berni Egyezmény a művek védelmével és szerzőik jogaival foglalkozik. Eszközöket biztosít az alkotóknak, például szerzőknek, zenészeknek, költőknek, festőknek stb., hogy ellenőrizzék, hogyan használják fel műveiket, kik és milyen feltételek mellett. Három alapelven alapul, és egy sor rendelkezést tartalmaz, amelyek meghatározzák a minimális védelmet, valamint speciális rendelkezéseket, amelyek azokkal élni kívánó fejlődő országok rendelkezésére állnak.¹⁰

A TRIPS egyik legfontosabb aspektusa, hogy kötelezővé teszi a WTO-tagországok számára, hogy minimumszintű védelmet nyújtsanak az intellektuális tulajdonjogok számára, ugyanakkor lehetőséget biztosít a tagállamoknak arra, hogy a saját jogrendjüknek megfelelően alakítsák ki a védelmi rendszereiket, mivel a TRIPS megállapodás a Világkereskedelmi Szervezet (WTO) összes tagállamának részvételével jött létre.¹¹

¹⁰ <https://www.wipo.int/treaties/en/ip/berne/>, felhasználás ideje: 2025.03.31.

¹¹ https://en.wikipedia.org/wiki/TRIPS_Agreement, felhasználás ideje: 2025.03.31.

A szellemi tulajdon tárgyait jogi értelemben is védeni kell, mert ez biztosítja a szellemi dolgot megalkotónak a jogi keretek közötti védelmét, továbbá, azt, hogy jogosulatlan felhasználás ne történjen.

A TRIPS-megállapodás egy nagyon komplex rendszert képvisel, mivel a tudás és a kreativitás kereskedelmének elősegítésén túl, a szellemi tulajdonnal kapcsolatos kereskedelmi viták megoldásában is közrehat, de a WTO-tagoknak hazai céljaik elérését is segíti. A megállapodás a szellemi tulajdon és a kereskedelem közötti kapcsolatok jelentőségének jogi elismerése.¹²

A TRIPS megállapodás tagországok általi elfogadását az alábbi térkép mutatja be:



13

A Föld országai közül Afrika észak-keleti és az Arab-félsziget országai, akik tagsággal nem rendelkeznek (a térképen kékkel jelölt országok), csak megfigyelők a WTO-ban.

A TRIPS elhelyezkedése a WTO szervezetében

A TRIPS a WTO keretein belül működik, amelynek tagjai kötelesek a megállapodásban foglalt minimumszintű védelmet biztosítani az intellektuális tulajdonjogok számára, ugyanakkor

¹² https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/trips_e.htm, felhasználás ideje: 2025.03.31.

¹³ Forrás: https://en.wikipedia.org/wiki/TRIPS_Agreement

lehetőséget ad arra, hogy a tagállamok saját jogszabályaik keretein belül alakítsák ki a védelmi rendszereiket. A TRIPS megállapodás tehát kulcsszerepet játszik a WTO általános céljaiban, amelyek a globális kereskedelem elősegítése és az igazságos kereskedelmi gyakorlatok biztosítása.

A WTO-n belül a TRIPS megállapodás célja, hogy elősegítse a tagállamok közötti harmonizációt az intellektuális tulajdonjogok védelmében, lehetővé téve a kereskedelmi forgalomban részt vevő jogtulajdonosok védelmét.

A TRIPS megállapodás működésének megértéséhez elengedhetetlen a szervezeti rendszer ismertetése. Ennek első lépéseként a WTO irányításának struktúráját kell megismerni. A WTO irányítása három szinten történik.

A WTO legfelső szintű döntéshozó testülete a Miniszteri Konferencia, amely általában kétfévente ülésezik.

A következő szinten az Általános Tanács helyezkedik el, amely a Miniszteri Konferencia ülései közötti időszakokban ülésezik. Az Általános Tanács szükség szerint ülésezik, és ellátja egyben a Vitarendezési Testület, illetve a Kereskedelempolitikai Felülvizsgálati Mechanizmusban (TPRM) hivatkozott Kereskedelempolitikai Felülvizsgálati Bizottság feladatait.

A harmadik szinten az Árutanács, a Szolgáltatási Tanács és a Szellemi Tulajdon Tanács (TRIPS) tesz jelentést. E Tanácsok ellájtják azokat a feladataikat, amelyeket a vonatkozó egyezmények és az Általános Tanács részükre meghatároznak.¹⁴

A TRIPS, mint szervezet felépítése

A TRIPS Megállapodásban foglaltak betartására a TRIPS Tanács, mint szervezet hivatott. A TRIPS Egyezmény 68. cikke szerint a TRIPS Tanács figyelemmel kíséri a TRIPS Egyezmény működését, különösen azt, hogy a tagok eleget tesznek-e az abból származó kötelezettségeiknek, továbbá lehetővé teszi a tagok számára, hogy konzultáljanak a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozású kérdéseiről. Ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket a tagok ráruháznak, és különösen megad minden segítséget a vitarendezési eljárásokkal kapcsolatban.

¹⁴ <https://www.sztnh.gov.hu/hu/kiadv/ipsz/199806/csiki.html>, felhasználási ideje: 2025.03.31.

A Tanácsot a WTO összes tagországa alkotja. Az ülései rendes és rendkívüli ülésekre tagozódnak, amire a tagállamok küldötteket delegálnak. Az elnököt évente választják maguk közül, konszenzusos alapon. 2024. évben Sofia BOZA MARTINEZ nagykövet (Chile) elnökkölt, az idei évben Emmanuelle Ivanov-Durand Franciország küldötte tölti be az elnöki tisztséget. A résztvevőkön kívül az üléseken nemzetközi és kormányközi szervezetek, úgy, mint a Nemzetközi Valutalap (IMF), vagy a Világbank (WB) megfigyelőként vehet részt.

Az ülésekről készült dokumentumokat tartalmuk szerint osztályozzák és a későbbi visszakereshetőség érdekében különböző szimbólumokkal látják el. A dokumentumok egy része nyilvános, bárki számára hozzáférhető, a másik része regisztrációhoz kötött.¹⁵

A TRIPS célja

A TRIPS megállapodás legfontosabb célja az intellektuális tulajdonjogok védelmének harmonizálása a nemzetközi kereskedelem keretein belül. A megállapodás célja, hogy biztosítsa a jogtulajdonosok védelmét, elősegítse a kereskedelmi forgalmat, és támogassa az innovációt és a kreatív tevékenységeket.

A TRIPS megállapodás néhány konkrét célja a következő:

Minimumszintű védelem biztosítása: a tagállamoknak kötelező minimumszintű védelmet nyújtaniuk az intellektuális tulajdonjogok számára, beleértve a szabadalmakat, szerzői jogokat, védjegyeket és földrajzi árujelzőket.

Harmonizáció: a megállapodás célja, hogy csökkentse a különböző országok jogi keretei közötti eltéréseket, így megkönnyítve a nemzetközi kereskedelmet és a jogi megfelelést.

Jogi keretek létrehozása: a TRIPS elősegíti az olyan jogi keretek kialakítását, amelyek lehetővé teszik a hatékony védelem érvényesítését és az ipari tulajdonjogokkal kapcsolatos viták rendezését.

Fejlődő országok támogatása: a megállapodás figyelembe veszi a fejlődő országok helyzetét, lehetőséget ad arra, hogy a tagállamok saját jogrendjükhöz és gazdasági fejlettségi szintjükhöz igazítsák az intellektuális tulajdonjogok védelmét.

¹⁵ https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intel6_e.htm, felhasználás ideje: 2025.03.31.

Ezek a célok együttesen hozzájárulnak a globális kereskedelem és a gazdasági fejlődés előmozdításához, miközben biztosítják a kreatív munka és az innováció védelmét.

A TRIPS és az Európai Unió viszonya

A TRIPS egyezmény és az Európai Unió kapcsolata szorosan összefügg, mivel az EU fontos szereplője a globális kereskedelemnek és a szellemi tulajdonjogok védelmének. Az Európai Unió tagállamai WTO-tagok, így az EU jogszabályai összhangban állnak a TRIPS előírásaival.

A jelenlegi állapot eléréséhez hosszú út vezetett.

A '90-es évekig ugyanis az EGK kizárólagos hatáskörébe tartozó közös kereskedelempolitika alapon köthetett nemzetközi egyezményeket az Európai Közösség. Az EGK szerződő félként volt jelen. Következésképpen e szerződések rendelkezései is közvetlenül és teljes terjedelmében a Közösséget, mint a nemzetközi jog akkoriban újszerűnek számító alanyát kötelezték.¹⁶

Lényeges változás a WTO alapításával következett be, ugyanis az 1994-ben megkötött WTO-egyezmény már túllépett a nemzetközi árukereskedelem hagyományos keretein, ezért a Közösség egymaga azt a közös kereskedelempolitika kizárólagos hatásköri alapjára hivatkozva nem köthette meg, szükség volt az EK mellett a tagállamok részvétele is.

Erre az ambivalens állapotra hivatkozással néhány nappal az 1994-es Marrakeshi egyezmény aláírását megelőzően a Bizottság az EK-Szerződés 228. cikkének (6) bekezdése alapján vélemény iránti kérelmet nyújtott be a Bírósághoz.¹⁷ Három kérdést terjesztettek elő, amiből egy a TRIPS-szel állt kapcsolatban. A TRIPS-szel kapcsolatos kérdés összefoglalóan arra irányult, hogy a Közösség rendelkezik-e hatáskörrel a TRIPS egyezmény megkötésére?

A nézeteltérés röviden a következő volt:

A Bizottság szerint a Közösség hatásköre kizárólagos. Az észrevétellel élő tagállamok szerint azonban a hatáskör megoszlik az államok és a Közösség között. Az észrevétellel élő tagállamok

¹⁶ Horváthy Balázs: Az Európai unió és a Kereskedelmi Világszervezet kapcsolatának alapkérdései-Állam és Jogtudomány, 2006/4

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A61994CV0001>, felhasználás ideje: 2025.03.31.

– mint pl. Portugália- és a Parlament álláspontja szerint mindenesetre kizárják a közös kereskedelempolitika alapján megállapított hatáskört.

A Bíróság az 1/94. számú véleményében úgy foglalt állást, hogy a TRIPS megállapodás megkötése a Közösség és a tagállamok megosztott hatáskörébe tartozik.

Az 1/94-es vélemény azon túl, hogy iránymutatást adott a Bizottságnak, meghatározta a közös kereskedelempolitika tárgykörét. Állást foglalt abban is, hogy a közösség külső hatásköreinek terjedelmét lehet-e túlságosan tágan értelmezni, illetve az Európai Közösség hatáskörének bővítése a tagállamok megkerülésével lehetséges-e, a belső közösségi szabályozási rendszer egészét figyelembe kell venni.

Az 1/94. vélemény utóélete is említésre érdemes, ugyanis a kidolgozott szempontok később a primer jogba is átkerültek. Az 1999-ben létrejött Amszterdami Szerződés a korábbi 113. cikk módosításával lehetőséget adott a Tanácsnak, hogy a Bizottság javaslatára, az Európai Parlamenttel történt konzultációt követően egyhangúlag kiterjessze a közös kereskedelempolitikát a szolgáltatásokról és szellemi tulajdonról szóló nemzetközi tárgyalásokra és megállapodásokra, amennyiben azokra a területekre még nem terjedt volna ki amúgy is a közösségi hatáskör. Vagyis az 1999. május 1-én hatályba lépett Amszterdami Szerződés az elsődleges jog által "legitimálta" az Európai Bíróság 1/94. véleményét.

A későbbiekben viszont maguk a tagállamok voltak azok, akik "lendítve" a kereskedelempolitikai hatásköri rendszeren, a Nizzai Szerződéssel ennél is tovább mentek és a közös kereskedelempolitika normatív alappontjának számító cikkely hatályát generális jelleggel kiterjesztették a szolgáltatások kereskedelméről és a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásáról szóló nemzetközi egyezmények tárgyalására és megkötésére.

Az EU támogatja a TRIPS szabályozásokat, és jogszabályaiban biztosítja azok alkalmazását, különösen a következő területeken:

- szabadalmak (pl. gyógyszeripari szabadalmak),
- védjegyek és földrajzi árujelzők (pl. Champagne, Parmigiano-Reggiano),
- szerzői jogok és adatbázis-jogok,
- biotechnológiai találmányok és gyógyszeripar.

Napjainkban az Európai Unió sok esetben TRIPS+ intézkedéseket alkalmaz, vagyis a TRIPS-nél szigorúbb szellemi tulajdonvédelmi szabályokat vezet be. Ilyenek például:

a gyógyszer szabadalmak kiterjesztése, ami meghosszabbíthatja a szabadalmak védelmi idejét (pl. kiegészítő oltalmi tanúsítványok – SPC);

az adatexkluzivitás (pl. klinikai vizsgálatok eredményeinek védelme a generikus gyógyszer gyártók elől);

Az EU szabadkereskedelmi megállapodásaiban (pl. EU-Kanada CETA, EU-Japán EPA) is gyakran szerepelnek a TRIPS-nél szigorúbb előírások.

Az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlat

Az Európai Unió jogrendjében a TRIPS-et az EU Bírósága több döntésében is értelmezte, különösen a szabadalmak, védjegyek és szerzői jogok területén.

Az EU Bíróság megállapította, hogy a TRIPS rendelkezései nem mindig hivatkozhatóak közvetlenül a nemzeti bíróságok előtt, mert az egyezmény elsődlegesen államközi viszonyokban alkalmazandó.

Ugyanakkor, ha az adott TRIPS-szabály az uniós jogszabályokkal összhangban áll, akkor a bíróságok figyelembe vehetik azt az értelmezés során.

Az EU Bíróság több ügyben megerősítette, hogy az uniós jog elsőbbséget élvez, de a TRIPS-egyezmény szabályai beépülhetnek az uniós jogba, különösen a védjegyek és szabadalmak területén.

Az EU Bíróság elsőként a Hermès ügyben, előzetes döntéshozatali eljárás keretében értelmezte a TRIPS megállapodást.¹⁸

Az ügy alapját az képezte, hogy a Hermès International cég volt a jogosultja a Hermès nemzetközi szó-, valamint szó- és áruvédjegyeknek. „A társaság a védjegyet – többek között – egy szelektív terjesztési rendszeren keresztül értékesített nyakkendőkön is használta. 1995. végén a társaság az FHT birtokában lévő vagy vele üzleti viszonyban lévő más cégtől nagyobb mennyiségű hamisított árukészletet foglalt le, és juttatott el a helyi bíróságra. 1996. januárjában a Hermès ideiglenes intézkedés iránti kérelemben kérelmezte szerzői és védjegyjogai ellenfél általi megsértésének abbahagyását. Ugyanazon eljárás keretében a Hermès kérelmezte, hogy a bíróság az ideiglenes intézkedést elrendelő határozat keltétől számított három hónapos határidőben korlátozza az FHT jogosultságát az ideiglenes intézkedés visszavonásának

¹⁸ ¹⁸ C-53/96. sz. ügy Hermès International (société en commandite par actions) kontra FHT Marketing Choice BV.

kérelmezésére a TRIPS 50. cikke (6) bekezdése alapján, továbbá azt, hogy az ellenfél visszavonási kérelmének benyújtásától számított 14 napon belül megindíthatja az érdemi eljárást az ügyben. A holland bíróság, a nemzeti eljárásjogi rendelkezéseket alapul véve, az utóbbi kérelmeknek nem adott helyt, mivel a TRIPS 50. cikke (6) bekezdése nem állapít meg semmilyen időkorlátozást az alperesnek arra vonatkozóan, hogy mikor kell benyújtania az ideiglenes intézkedés visszavonására irányuló kérelmet. Sőt, a bíróság bizonytalan volt a TRIPS-megállapodás 50. cikke szerinti ideiglenes intézkedés fogalmi elemeit illetően is. Ezért az eljárást félbeszakítva, előzetes döntéshozatalra utalta az ügyet. Az EU bíróság döntése alapján egységesen kell értelmezni a TRIPS megállapodást. A döntésben foglaltak igazolják azt a következtetést, hogy az EU bíróság hatáskörrel rendelkezik a TRIPS-megállapodás értelmezésére. A Bíróság ezzel megelőzte a nemzeti bírói fórumokat abban, hogy eltérő értelmezéseket adjanak az EK kizárólagos vagy osztott hatáskörébe tartozó WTO-joganyaghoz.”¹⁹

A gyógyszeripari szabadalmi tárgykörben az EU Bíróság C-414/11. sz. ügyét érdemes megemlíteni. Az előzetes döntéshozatali eljárás a Daiichi Sankyo Co. Ltd és Sanofi-Aventis cégek között volt folyamatban a gyógyszerkészítmények szabadalmazhatóságával kapcsolatosan.

A Daiichi Sankyo egy tokiói (Japán) székhelyű társaság, amely a Görögországban 1986. október 21-én bejegyzett, antibiotikumok hatóanyagaként vegyület tekintetében megadott szabadalom jogosultja. A szabadalmi bejelentés, amelyet 1986. június 20-án nyújtottak be, mind magára a vegyületre, mind annak előállítási eljárására vonatkozott.

A szabadalom oltalma 2011-ben lejárt.

A „vegyületet a „TAVANIC” nevű gyógyszer hatóanyagaként használják, amelynek forgalmazására Görögországban a Sanofi-Aventis Deutschland GmbH német cég (a továbbiakban: Sanofi-Aventis) rendelkezik engedéllyel.

Ugyan ez a görög hatóság adott engedélyt görög gyógyszeripari társaság a részére is, 2008. szeptember 22-i és 2009. július 22-i dátummal, olyan generikus gyógyszerkészítmények

¹⁹ Munkácsi Péter: A TRIPS-MEGÁLLAPODÁS AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG DÖNTÉSEIBEN I. RÉSZ: A TRIPS-MEGÁLLAPODÁS KÖZVETLEN HATÁLYA A KÖZÖSSÉGI JOGBAN - Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 112. évfolyam 1. szám, 2007. február 37-45.o.

forgalmazására, amelyek hatóanyaga ugyanaz a vegyület. A DEMO gyógyszeripari cég e termékeket „TALERIN” néven forgalmazta.

A Daiichi Sankyo és a Sanofi-Aventis 2009. szeptember 23-án a kérdést előterjesztő bíróság előtt keresetet indított a DEMO ellen, annak elrendelése iránt, hogy ez utóbbi szüntesse be a TALERIN nevű termék, illetve bármely egyéb olyan termék forgalmazását, amelynek ugyanaz a vegyülete, mint a TAVANIC, mindaddig, amíg a kiegészítő oltalmi tanusítvány (KOT) érvényességi ideje le nem jár.

A Bíróság az előzetes döntéshozatali eljárás eredményeként megállapította, hogy a szabadalmi oltalom terjedelme a tagállamok hatáskörébe tartozik. A TRIPS megállapodás 27. cikkét úgy kell értelmezni, hogy gyógyszeripari termékekre vonatkozó olyan találmányok, mint például a gyógyszerek hatóanyagai szabadalmaztathatók.

Az olyan szabadalmat, amelyre az oltalmat mind a gyógyszertermék gyártási eljárása, mind maga a gyógyszertermék vonatkozásában igényelték, de csak a gyártási eljárás tekintetében adták meg, nem lehet a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás 27. és 70. cikkében foglalt szabályokra tekintettel e megállapodás hatálybalépésétől kezdve az említett gyógyszertermékre is kiterjedő szabadalomnak tekinteni.²⁰

Az EU Bíróság több ügyben megerősítette, hogy az uniós jog elsőbbséget élvez, de a TRIPS-egyezmény szabályai beépülhetnek az uniós jogba, különösen a védjegyek és szabadalmak terén.

Összegzés

A TRIPS egyezmény láthatatlanul is átszövi mindennapjainkat. A technika, technológia fejlődése megállíthatatlanul újabb és újabb kihívásokat teremt a szellemi tulajdon területén is. A TRIPS Tanács 2025. évi ülésén a legkevésbé fejlett országokba (LDC-k) irányuló technológiatranszfer ösztönzésére vonatkozó tanácskozásokat szervez. A jövő kérdése, hogy

²⁰ C-414/11. sz. ügy. Daiichi Sankyo Co. Ltd és Sanofi-Aventis Deutschland GmbH kontra DEMO Anonymos Viomichaniki kai Emporiki Etairia Farmakon.
(Európai esetjogi azonosító: ECLI:EU:C:2013:520)

ezekben a szellemi műhelyekben milyen gazdasági és szellemi potenciál rejtőzik, ami a jogi környezet alakítását igényli.

Irodalomjegyzék

Horváthy Balázs: Az Európai unió és a Kereskedelmi Világszervezet kapcsolatának alapkérdései-Állam és Jogtudomány, 2006/4

Benárd Aurél és Tímár István: A szerzői jog kézikönyve Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1973. 43 - 44. old.

Munkácsi Péter: A TRIPS-MEGÁLLAPODÁS AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG DÖNTÉSEIBEN I. RÉSZ: A TRIPS-MEGÁLLAPODÁS KÖZVETLEN HATÁLYA A KÖZÖSSÉGI JOGBAN - Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 112. évfolyam 1. szám, 2007. február 37-45.o.

https://en.wikipedia.org/wiki/TRIPS_Agreement

https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact5_e.htm

https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/ta_modules_e.htm,

https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm7_e.htm

[https://eta.bibl.u-](https://eta.bibl.u-szeged.hu/942/2/EFOP343_AP6_Vilgazd_5fejezet_UdvariB_20181031_olvasolecke.pdf)

[szeged.hu/942/2/EFOP343_AP6_Vilgazd_5fejezet_UdvariB_20181031_olvasolecke.pdf](https://eta.bibl.u-szeged.hu/942/2/EFOP343_AP6_Vilgazd_5fejezet_UdvariB_20181031_olvasolecke.pdf)

<https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/wto-agreement-on-trade-in-services.html?fromSummary=07>

<https://www.wipo.int/treaties/en/ip/berne/>

https://en.wikipedia.org/wiki/TRIPS_Agreement

https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/trips_e.htm

<https://www.sztnh.gov.hu/hu/kiadv/ipsz/199806/csiki.html>

https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intel6_e.htm

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A61994CV0001>

C-53/96. sz. ügy

C-414/11. sz